

5. Бутко М. П., Макаренко І. О. Ефективна промислова політика як фактор прискореного входження України в світогосподарський комплекс // Інвестування. 2011. № 3. С. 20–24.
6. Бутко М. П., Олефіренко Л. Д. Державна політика формування конкурентних переваг у розвитку вітчизняної промисловості в умовах кризи // Економіка та держава. 2009. № 11. С. 151–154.
7. Вишневський В. Промислова політика: теоретичний аспект // Економіка України. 2012. № 2. С. 4–15.
8. Гончарова Н. П. Концептуальні положення щодо державного супроводження процесу формування промислової політики інноваційної орієнтації // Економіка та держава. 2009. № 2. С. 22–25.
9. Гусєв В. Інноваційна реструктуризація промислового комплексу України у форматі промислової інноваційної системи // Вісник Національної академії державного управління при Президентові України. 2008. № 3. С. 81–93.
10. Кушнерук А. С. Досвід реалізації державної політики промислового розвитку на закладах маркетингу // Актуальні проблеми економіки. 2012. № 9. С. 86–93.
11. Матійко С. А. Методи промислової політики за змістом і характером впливу на об'єкт // Науковий вісн. Академії муніцип. упр. Серія "Управління". 2012. № 1. С. 367–373.
12. Ортіна Г. В. Модернізація реального сектора економіки як стратегічний напрям промислової політики держави // Інвестиції: практика та досвід. 2013. № 12. С. 40–43.
13. Пельтек Л. В. Державне регулювання розвитку промислово-інноваційного комплексу за пріоритетними напрямками // Науковий вісн. Академії муніцип. упр. Серія "Управління". 2010. № 1. С. 77–89.
14. Про Концепцію державної промислової політики України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29 лютого 1996 р. № 272. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/272-96-%D0%BF>.
15. Про Концепцію державної промислової політики: Указ Президента України від 12 лют. 2003 р. № 102/2003. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/102/2003>.
16. Якубовський М. Промислова політика: проблеми та перспективи модернізації // Економіка України. 2010. № 8. С. 21–29.
17. Bianchi P., Labory S. From "old" industrial policy to "new" industrial development policies. In: International handbook on industrial policy. Cheltenham, UK, Northampton, MA, USA, "Edward Elgar Publishing", 2006. P. 3–27.
18. Pack H., Saggi K. The case for industrial policy: a critical survey // World Bank Research Working Paper. 2006. № 3839. 51 p.

Надійшла до редколегії 05.07.2017 р.

УДК 352 (477)

БАЗОВІ ПІДХОДИ ТА КАТЕГОРІЇ УПРАВЛІНСЬКОЇ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ БЮДЖЕТНИХ ПРОГРАМ

Голинська О. В.,

*к.держ.упр., доц., доцент кафедри економічної та фінансової політики, докторант,
Одеський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентові України,
м. Одеса*

Актуалізовано питання взаємозв'язку між обсягами бюджетного ресурсу та соціальним ефектом від його витрачання. Здійснено категоризацію параметрів оцінювання бюджетних програм. Запропоновано базові підходи до здійснення деталізованого (компонентного) та спрощеного оцінювання бюджетних програм за кожним із запропонованих параметрів. Окреслено правила прийняття управлінських рішень, заснованих на результатах комплексного оцінювання бюджетних програм.

Ключові слова: ефективність, оцінка, бюджетна програма, управлінське рішення, параметр, критерій.

Golynska O. V.,
PhD in Public Administration, Associate Professor,
Associate Professor of Department of Economic and Financial Policy, Doctoral Candidate,
ORI NAPA, Odesa

THE BASIC CONCEPTS AND CATEGORIES FOR GOVERNMENT EVALUATING TO EFFECTIVENESS OF BUDGET PROGRAMS

The article explored interrelation of amounts of budgetary resources and the social effect on costs. Made categorization parameters of evaluation of budget programs. The proposed basic approaches to the implementation of detailed parametrial (component) evaluation and simplified evaluation of budget programs. The principles of management decisions. They depend on the results of a comprehensive evaluation budget programs.

Key words: efficiency, evaluation, budget program, management decisions, parameter, criterion.

Актуалізація питань результативності бюджетних видатків у сучасній Україні визначається двома основними чинниками: по-перше, це жорстка обмеженість бюджетних ресурсів, пов'язана зі складнощами економічного характеру; по-друге, прогнозна обмеженість, що виникла через суспільно-політичні процеси, які жорстко впливають на бюджетний складник.

З огляду на це оцінювання ефективності витрачання обмеженого бюджетного ресурсу сьогодні є одним із прогресивних трендів не лише у форматі управління бюджетними коштами, але й у форматі якісного управління розвитком громад в умовах децентралізації. Кожна бюджетна програма, що затверджується та виконується на рівні субсидіарного бюджету, ґрунтується на розумінні того, що таке оцінювання: а) послугове для прийняття зважених та обґрунтованих рішень щодо подальшої долі програми; б) сприяє якісному та кількісному аналізу стану виконання бюджетної програми; в) у частині фінансового забезпечення реалізації заходів (завдань) здійснює прив'язку кількості витраченого ресурсу до ефективності виконання завдань соціального характеру; г) показує ступінь досягнення визначеної мети; д) у комплексному режимі може демонструвати тенденцію наслідування місії громади в цілому, органу влади як такого, конкретно головного розпорядника – тобто є універсальним інструментом з точки зору стратегічного управління.

До того ж, зважаючи на той факт, що бюджетна політика сьогодні є одним із найбільш ефективних інструментів державного регулювання соціально-економічного розвитку країни, її метою є конкретний, максимальний та вимірюваний результат, більший від того, що вже існує, або такий, що сприяє поліпшенню, розвитку й підвищенню ефективності процесу або кінцевого продукту, послуги.

Останнім часом в Україні сформувалось досить широке коло дослідників, які присвятили свої праці вивченню питань оцінювання бюджетних коштів як засобу досягнення суспільного добробуту. До їхнього переліку можна віднести дослідження Л. Приходченко, І. Щербини, В. Зубенка, Н. Кузьминчук, Т. Мигович, С. Левицької, Ц. Огонь, Т. Бугай та ін.

Природно, що зазначена проблематика лежить на межі сучасних наукових інтересів відразу двох шкіл – економічної та державноуправлінської. Але з огляду на кінцеву мету її розв'язання, що полягає у встановленні чіткого взаємозв'язку витрат та суспільного ефекту від їхнього здійснення, науковий пошук є більш виправданим саме з позицій державного управління. Крім того, саме в цій галузі знань запит на такі пошуки значно підвищився в аспекті запровадження принципів бюджетної децентралізації.

Метою статті є обґрунтування підходів до оцінювання ефективності бюджетних програм з метою прийняття на основі його результатів обґрунтованих, неупереджених та об'єктивних рішень щодо функціонування, номенклатури та обсягів асигнувань за програмами, що затверджуються і виконуються на рівні бюджетів субсидіарного рівня в Україні. Із мети випливає низка завдань, основними з яких є: встановлення поля оцінного середовища; визначення параметрів комплексного оцінювання; пропозиції щодо реалізації кожного з них у частині деталізованого (компонентного) та спрощеного способів оцінювання ефективності бюджетних програм.

З прикладної точки зору опосередкованою інформаційною базою для оцінювання ефективності можуть слугувати такі документи, як бюджетний запит, паспорт бюджетної програми, відомча звітність тощо. Але найбільш придатним для цього джерелом є річний звіт про виконання паспорта бюджетної програми. Хоч як дивно, але сьогодні ефективність використання бюджетних коштів ми не можемо пов'язувати виключно з окремими обсягами витрат. Тим більше, не може слугувати для таких висновків просте порівняння планових асигнувань із касовими чи фактичними видатками, як це було раніше.

Лише застосування результативних показників дає змогу продемонструвати реальну картину співвідношення досягнутих результатів та витраченого ресурсу. Причому тривалість виконання бюджетної програми не відіграє жодної ролі. Зрозуміло, оскільки в Україні за бюджетний період прийнято один календарний рік, то звичним є аналізувати саме річну результативність. Листом Міністерства фінансів України від 19 вересня 2013 р. № 31-05110-14-5/27486 (який на сьогодні дає більш-менш зрозумілу методику здійснення порівняльного аналізу ефективності бюджетних програм, що виконуються розпорядниками коштів місцевих бюджетів) також визначений термін в один календарний рік [3].

Це не зовсім правильно. Адже якщо простежити чинний бюджетний календар, то бюджетний процес не проходить в річному режимі. Лише одна його стадія – виконання бюджету – займає увесь рік. А загалом від моменту визначення планово-прогнозних показників до моменту затвердження звіту про виконання бюджету минулого року фактично проходить три календарних роки. Наприклад, бюджет на 2018 р. ми розпочинаємо формувати у травні 2017 р., а звіт про нього затвердимо лише на початку 2019 р. Отже, прив'язувати період оцінювання ефективності бюджетних програм до річного циклу є не зовсім доцільним.

Так чи інакше, але слід відштовхуватися від визначення складників (параметрів) комплексного оцінювання бюджетної програми. Вона має містити такі параметри:

- фінансову складову (план-факт-відхилення);
- результативність (відхилення фактичних індикаторів показників виконання від планових);
- якість адміністративного управління (індикацією такої якості може виступати, наприклад, кількість уточнень проекту бюджету за рік). Не секрет, що деякі органи місцевого самоврядування уточнюють свої бюджети по 30–40 разів. Це свідчить не про що інше, як про незадовільну якість планування як бюджету зокрема, так і своєї діяльності в цілому. Причиною часто є відсутність затверджених та детально опрацьованих стратегій розвитку, вони або мають формальний характер, або взагалі відсутні як такі;
- соціальну ефективність використання ресурсів. Цей параметр виступає підсумком попередніх складників і визначає подальшу долю програми.

Зважаючи на склад базового елемента, ефективність бюджетної програми також можна оцінити за декількома критеріями. У попередніх своїх публікаціях автор статті визначила їх у такий спосіб: виконання бюджетної програми за напрямами використання бюджетних коштів; виконання бюджетної програми за джерелами надходжень спеціального фонду; виконання результативних показників бюджетної програми за напрямами використання бюджетних коштів; виконання показників бюджетної програми порівняно з показниками попереднього року [1, с. 198–199; 2, с. 24].

Але, зважаючи на комплексну природу оцінювання, названі критерії є досить примітивними. Крім того, вони не дають бажаної інформації про суспільну придатність програм. Ми запропонуємо більш поглиблений категоріальний підхід, за яким результати оцінювання утворюють чітку послідовність та виражаються в основних опціях управління. Таким чином, кожен параметр можна оцінити в розрізі завдань та окремих заходів, що конкретизують завдання. Обґрунтувати цей підхід можемо такими тезами:

- розв'язання завдань гарантує досягнення цілей;
- прийняті управлінські рішення й подальші витрати ресурсів, необхідні для розв'язання завдань, базуються на мірі досягнення цілей програми в попередні періоди.

З точки зору простої критеріальної шкали визначати ефективність бюджетної програми доцільно за трьома ступенями: висока ефективність програми; середня ефективність програми; низька ефективність програми. За наведеною шкалою можна здійснювати оцінювання в розрізі кожного завдання програми. Це дає змогу оцінити виконання кожного напряму реалізації програми та виявити, як вплинуло виконання кожного завдання на загальну ефективність бюджетної програми. У цьому разі ми маємо змогу провести *деталізоване (компонентне) оцінювання*.

Водночас така типологія дозволяє застосувати *спрощений варіант оцінювання* та оперативно отримати попередні результати. При цьому зменшується кількість програм, що потребують деталізованого оцінювання. Деталізоване оцінювання далі можна використати, наприклад, лише для бюджетних програм, які за результатами спрощеного оцінювання показали низьку ефективність. У цьому разі ми отримуємо можливість глибоко проаналізувати її причини та усунути негативні моменти.

Наприклад, програма показала низький ефект, але в ході деталізованого оцінювання з'ясується, що лише одне із завдань має різко виражений від'ємний результат, а інші завдання виконуються на допустимому рівні. Таким чином, лише з цього завдання ми прийматимемо відповідне рішення. Особливо актуальною ця система може бути для програм благоустрою населених пунктів. Як відомо, одна така програма включає множину різнопланових завдань – від озеленення та освітлення тротуарів до впорядкування кладовищ і берегозміцнювальних робіт. Отже, зробити за результатами спрощеного оцінювання висновок про ефективність програми в цілому взагалі не уявляється можливим, тут завжди треба застосовувати деталізоване компонентне оцінювання.

Фінансовий складник бюджетної програми є одним із найбільш простих параметрів оцінювання. Він віддзеркалює інформацію про результати діяльності бюджетної програми. Він є важливим, оскільки показує обсяг ресурсів, витрачених на виконання програми. Крім того, саме фінансові показники відбивають фактичне виконання бюджету. Система обрахунку фінансового складника здебільшого будується на основі аналізу фінансування бюджетної

програми за відповідний період (фактичний обсяг) та уточненого плану асигнувань, які було виділено у відповідний період на виконання бюджетної програми (плановий обсяг). При застосуванні касового методу сюди включаються залишки коштів на початок (у плюсі) та на кінець (у мінусі) періодів. За спрощеного варіанта оцінювання фінансовий складник бюджетної програми повинен базуватися на розрахунку, що включає такі дані: фактичний обсяг здійснених видатків на реалізацію бюджетної програми (за всіма завданнями програми разом); плановий обсяг видатків на реалізацію бюджетної програми (за всіма завданнями програми разом).

Застосування деталізованого (компонентного) оцінювання фінансового складника бюджетної програми є виправданим тоді, коли спостерігається недофінансування бюджетної програми. З метою деталізації показників розрахунку за цією методикою та оцінювання є сенс виконувати для таких типів програм:

- 1) тих, що мають фінансування з державного та місцевого бюджетів одночасно;
- 2) тих, що фінансуються із загального та спеціального фондів бюджету одночасно;
- 3) одночасно фінансованих із різних фондів бюджету (загальний та спеціальний) та з різних бюджетів (державного та місцевого).

Наприклад, якщо фінансування бюджетної програми здійснюється з державного та місцевого бюджетів, можна застосувати наступні правила. Для розрахунку фінансового складника такої програми треба використовувати складний індекс – коефіцієнт виконання плану фінансового складника бюджетної програми місцевого бюджету та коефіцієнт виконання плану фінансового складника бюджетної програми державного бюджету. При цьому до розрахунку включаються фактичний обсяг здійснених видатків на реалізацію бюджетної програми з місцевого (державного) бюджету та плановий обсяг видатків на реалізацію бюджетної програми з місцевого (державного) бюджету. Як додаткові коефіцієнти виступають частки державного та місцевого бюджетів у загальній сумі фінансування бюджетної програми (відповідно до плану) та коефіцієнти виконання плану фінансового складника бюджетної програми відповідного рівня бюджету.

Оцінка результативності – цей складник передбачає порівняння фактичних показників виконання програми із запланованими (показників витрат, продукту, ефективності та якості). У подальшому під час оцінювання результативності бюджетної програми важливим є також порівняння з відповідними показниками попередніх періодів [4, с. 88]. Оцінка результативності дає підстави для можливої оптимізації бюджетних коштів, тобто досягнення максимального ефекту від виконання бюджетної програми. З такої мети може виникнути економія бюджетних коштів протягом запланованого періоду, яку можна використати на фінансування додаткових заходів або інших пріоритетних бюджетних програм. Результативність бюджетної програми оцінюється за результативними показниками, що характеризують її виконання.

При застосуванні спрощеного варіанта оцінювання на першому етапі оцінюється результативність бюджетної програми в цілому, без розбивки на завдання та не відокремлюючи групи показників. Тут важливі планові та фактичні значення всіх показників, що характеризують виконання бюджетної програми, а також кількість показників, що характеризують виконання бюджетної програми. За показником результативності виконання бюджетної програми пропонується класифікувати за 100-бальною шкалою:

- показник дорівнює 100;
- показник лежить у площині від 80 до 100;
- показник становить від 50 до 80;
- бюджетна програма з незадовільним рівнем результативності (менше 50).

Якщо розрахунок свідчить, що бюджетна програма в цілому має низький чи незадовільний рівень результативності, є сенс застосувати деталізоване (компонентне) оцінювання. Тоді можна виявити, за рахунок яких завдань та груп показників це відбулось. Для цього потрібно виконати покроковий розрахунок за нижченаведеним алгоритмом:

а) розрахунок середнього коефіцієнта результативності за кожною з груп показників (витрат, продукту, ефективності, якості). Далі розраховуються середні коефіцієнти для кожної з цих груп за кожним завданням. Отримані значення вказують, які групи показників кожного завдання мали позитивний чи негативний вплив на результат програми в цілому;

б) розрахунок коефіцієнта результативності завдання програми, який враховує чотири середніх коефіцієнти показників витрат, продукту, ефективності, якості, що в сукупності показують спектр успіху надання бюджетної послуги, кількість показників, що увійшли до групи, а також кількість груп показників за кожним завданням. Отримані значення вказують на те, які завдання бюджетної програми було виконано, а які мали недовиконання;

в) розрахунок загального коефіцієнта результативності бюджетної програми проводиться за такою формулою:

$$K_p = \frac{K_{p1} \cdot m_1 + K_{p2} \cdot m_2 + K_{p3} \cdot m_3 + \dots + K_{p(n-1)} \cdot m_{(n-1)} + K_{p(n)} \cdot m_{(n)}}{n} \cdot 100,$$

де K_p – загальний коефіцієнт результативності бюджетної програми;

$K_{p1}, K_{p2}, K_{p3}, K_{p(n-1)}, K_{p(n)}$ – коефіцієнти результативності за кожним завданням програми;

$m_1, m_2, m_3, \dots, m_{(n-1)}, m_{(n)}$ – кількість груп показників за кожним завданням;

n – кількість завдань програми.

Цей коефіцієнт вказує на результативність виконання програми в цілому.

Оцінка параметру «Адміністративне управління бюджетною програмою» – показники цього виду можуть використовуватися для вдосконалення напрямів роботи розпорядника. Алгоритм оцінювання, який доцільно застосувати, наведений нами у вигляді таблиці критеріїв.

Критерії оцінювання параметра
«Адміністративне управління бюджетною програмою»

№ з/п	Критерії	План	Факт
1	Відповідність завдань бюджетної програми до загальної мети головного розпорядника коштів		
2	Відповідність завдань бюджетної програми до її цілей		
3	Наявність показників виконання бюджетних програм, що дозволяють виміряти ступінь досягнення цілей		
4	Наявність стратегії, якій відповідає бюджетна програма		
5	Виконання стратегії в частині бюджетної програми		
6	Здійснення моніторингу виконання бюджетної програми		
7	Застосування механізму коригування плану заходів за програмою залежно від результатів моніторингу		
Разом			

Для формалізації показників, що характеризують стан адміністративно-го управління бюджетної програми, використовуємо двобальну систему:

«Так» = 1; «Ні» = 0.

Наступним кроком розрахунку є підрахунок суми балів за планом і суми балів, нарахованих за фактичними даними. Відношення суми планових показників виконання до суми планових показників виконання визначає загальний коефіцієнт впливу адміністративного складника.

Оцінка ефективності використання ресурсів бюджетної програми – для цього параметра використовуємо такі складники:

1. Співвідношення показників якості й витрачених ресурсів.
2. Співвідношення показників продукту й витрачених ресурсів.

У разі якщо розраховані показники відповідають встановленим критеріям, нараховується 50 балів (для кожного складника); якщо є невідповідність до критеріїв, то бали не нараховуються. Після розрахунку всіх складників набрані бали додаються.

Кінцевий розрахунок загальної ефективності бюджетної програми складається з сумування балів за кожним параметром оцінювання (фінансовий складник, результативність, адміністративне управління, ефективність використання ресурсів):

$$E = K_v + K_p + K_a + I_1(0, \text{ або } \mathfrak{B}) + I_2(0, \text{ або } \mathfrak{B}),$$

де K_v – загальний коефіцієнт фінансового складника бюджетної програми;

K_p – загальний коефіцієнт результативності бюджетної програми;

K_a^p – загальний коефіцієнт адміністративного впливу;

I_1 – співвідношення показників якості й витрачених ресурсів (у балах);

I_2 – співвідношення показників продукту і витрачених ресурсів (у балах).

Отримана сума ідентифікується зі шкалою оцінювання ефективності бюджетних програм: висока – 380 і більше балів; середня – 340–380 балів; низька ефективність програми – менш як 340 балів.

Така підсумкова оцінка послугує для прийняття кінцевого управлінського рішення за програмою. За умов її виконання воно буде неупередженим та обґрунтованим, а сам процес внесення змін до опцій, індикаторів та переліку програм матиме об'єктивний та підтверджуваний характер.

Застосування запропонованих підходів до оцінювання дає змогу диференційовано показати суспільний ефект від використання бюджетних коштів за кожною бюджетною програмою. Він дозволяє визначити пропорційність між витратами і досягнутими суспільними цілями, оптимальний час виконання бюджетної програми як у розрізі бюджетних періодів, так і окремих календарних дат, її суспільну доречність та відповідність до стратегічної місії. Аналітичні можливості оцінювання дають змогу ідентифікувати результати виконання бюджетних програм та на цій основі простежувати динаміку за період, а також порівняти результати між головними розпорядниками. З точки зору реформатування номенклатури бюджетних програм ми можемо визначити найефективніші з них і за рахунок недовірих посилити фінансування тих, коефіцієнти за якими є найвищими.

До перспектив подальших наукових розвідок у цьому аспекті слід віднести поглиблення підходу, доведення його до рівня моделі з наступним розробленням формульного масиву, що дозволить автоматизувати зведення інформації щодо результатів оцінювання та уніфікувати процес її здійснення для всіх розпорядників бюджетних коштів, незалежно від рівня бюджетних одиниць.

Список використаних джерел

1. Голинська О. В. Механізми державного управління бюджетами через інструменти програмно-цільового методу: монографія. Одеса: ВМВ, 2013. 272 с.
2. Голинська О. В. Чи готова Україна до повного впровадження програмно-цільового методу формування та виконання бюджетів // Казна України: всеукр. наук.-практ. журн. 2014. № 6 (33). С. 21–25.
3. Методика здійснення порівняльного аналізу ефективності бюджетних програм, які виконуються розпорядниками коштів місцевих бюджетів: лист Міністерства фінансів України від 19 верес. 2013 р. № 31-05110-14-5/27486. URL: <http://www.ibser.org.ua/legislation/zakonodavstvo-z-pmc/ocinka-byudzhetnyh-program>.
4. Планування місцевих бюджетів на основі програмно-цільового методу: навч. посіб. / І. Ф. Щербина, В. В. Зубенко, О. В. Голинська та ін.; за ред. І. Ф. Щербини; ІБСЕД, Проект “Зміцнення місцевої фінансової ініціативи (ЗМФІ-II) упровадження”. 3-тє вид., випр. та допов. Київ: Нора-друк, 2012. 100 с.

Надійшла до редколегії 20.09.2017 р.

УДК 378.3:351

**МОДЕРНІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОГО МЕХАНІЗМУ
ФІНАНСУВАННЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
В УМОВАХ ЇЇ РЕФОРМУВАННЯ**

Савченко І. Г.,

*к. держ. упр., доцент кафедри менеджменту,
Харківський торговельно-економічний інститут КНТЕУ,
м. Харків;*

Чумак О. В.,

*к. е. н., доц., науковий співробітник відділу аналітики і статистики
вищої освіти ДНУ “Інститут освітньої аналітики”,
м. Київ*

Проаналізовано вітчизняний та зарубіжний досвід фінансування вищої освіти та функції державних органів влади системи освіти. Визначено основні складові моделі фінансування в рамках реформування вищої освіти в умовах удосконалення державного механізму фінансування вищої освіти. Окреслено ймовірні умови й позитивні наслідки від реалізації їхнього упровадження в Україні.

Ключові слова: фінансування, вища освіта, механізм фінансування, модель, джерела.

Savchenko I. H.,

*PhD in Public Administration, Associate Professor of Management Department,
Kharkiv Trade and Economics Institute of Kyiv National University of Trade and Economics, Kharkiv;*

Chumak O. V.,

*PhD in Economics, Associate Professor,
Researcher of Statistics and Analysis of Higher Education Department,
SSI “Institute of Educational Analysis”, Kyiv*

**MODERNIZATION OF STATE MECHANISM
FOR HIGHER EDUCATION FUNDING UNDER REFORMS**

The paper analyzes the domestic and foreign experience of funding higher education and functions of state authorities of the education system. The main components of the funding model in the framework of the higher education reform in the conditions of improvement of the state mechanism for funding higher education are determined. The probable terms and positive results of their implementation in Ukraine are outlined

Key words: funding, higher education, funding mechanism, model, sources.

© Савченко І. Г., Чумак О. В., 2017